

Vår ref:
Monica Larsen

Dato:
01.09.2023

Innspill til Stortingsmelding om Dyrevelferd, Akvatiske dyr

LMI viser til Aqua Nor august 2023 der Regjeringen inviterte til innspillsmøte om ny stortingsmelding om Dyrevelferd. LMI støtter målet om at Norge skal lede an i utviklingen av verdens mest produktive og miljøvennlige havbruksnæring med produksjon av matressurser til et voksende verdensmarked og at det legges til rette for forenkling, opprydding i regelverk og bedre samarbeid mellom myndighetene og næringen for å sikre mer helhetlig forvaltning, bedre bærekraft og bedre fiskevelferd. Vedlagt følger LMIs skriftlige innspill til Dyrehelsemeldingen.

LMI mener:

- **Legemidler bør være en integrert del av verktøykassen sammen med ikke-medikamentell behandling av lakselus.**

Legemidler må være en del av løsningen, og likestilles sammen med ikke-medikamentell behandling i behandlingspyramiden. Dødeligheten etter en avlusning er lavere ved bruk av medikamentell behandling enn ved mekanisk behandling, og bruk av lakseluslegemidler godkjent av Statens Legemiddelverk (SLV) bør derfor være omtalt som en naturlig del av en dyrevelferdsmelding hvor fokuset er å bedre fiskevelferden. Dødelighet er som kjent den sterkeste og mest brukte velferdsindikatoren. Legemidler kan også brukes for å forbedre fiskevelferden under mekanisk avlusning i form av at fisken sederes i forkant av behandling. FHF prosjektet Termvel har vist at fisk som får sedasjon under avlusning har lavere dødelighet dagen etter avlusning, mindre skjelltap og lavere forekomst av hjerneblødning. Metoder som forbedrer fiskevelferden under avlusning bør være sentral i akvakulturdelen av Stortingsmeldingen.

Reguleringen av legemidler og vaksiner til fisk bør legge et oppdatert kunnskapsgrunnlag til grunn. Førre-var-prinsippet er ofte unødvendig for det enkelte legemidlet og blir derfor lite målrettet, da mange av effektene man er usikker på ofte allerede er forsket på gjennom kliniske studier for det aktuelle legemiddelet.

Legemiddelutvikling er strengt regulert, og godkjenning av medikamenter er basert på et stort evidensgrunnlag. Dette inkluderer kliniske studier som ser på den aktuelle fisesykdommen i tillegg til å dokumentere en rekke miljøpåvirkninger.

- **Vi trenger bedre samhandling mellom ulike aktører, og sikre at alle aktører legger oppdatert og evidensbasert kunnskapsgrunnlag til grunn for retningslinjer.**
 - Dagens praktisering og retningslinjer setter betydelige begrensninger for at veterinærer og fiskehelsebiologer kan ta i bruk medikamentell behandling til det beste for norsk oppdrettsfisk.

- SLV forvalter godkjenning av legemidlene og dette inkluderer miljøvurdering
- Mattilsynet fører tilsyn med medikamentell bruk

Legemiddelverket sammen med Fiskeridirektoratet, Mattilsynet og Miljødirektoratet må samarbeide slik at det er oppdatert og evidensbasert kunnskapsgrunnlag som legges til grunn for behandlingsretningslinjene.

Miljø og bærekraft:

På grunn av en meget sterk miljøvern-kultur hos myndighetene, vektles miljøhensyn ofte høyere enn dyrevelferd når det er motstridende interesser. Dette til tross for en svært fragmentert miljøforvaltning. Miljødirektoratet, Mattilsynet, Fiskeridirektoratet, Statsforvalterne, Departementene og Legemiddelverket krever alle å ha forvaltningsmessige rettigheter/funksjoner innen miljøvern. De individuelle forvaltningsorganers regelverk, og konsekvensene av å bryte dette regelverket, står så sterkt at dyrevelferd blir taperen i de fleste sammenhenger.

Stortinget har bestemt at oppdrett i Norge skal vokse på en bærekraftig måte. Da må myndighetene se nærmere på hva som ligger i bærekraft. Dyrevelferd er en viktig del som i dag taper fordi man tar en svært streng holdning relatert til utslipp man ikke ønsker ut fra føre var og ikke nødvendigvis ut fra kunnskap eller totalvurdering.

Noen konkrete eksempler:

- Ambisjonen om null-utslipp for lakselus tar ikke hensyn til ny vannrenseteknologi, og at medisiner gitt som injeksjon eller orale midler brukt som flytefor begrenser spredning i miljøet.
- Nytteeffekt av langtidsvirkende legemiddel på dyrevelferd ved å redusere antall ikke-medikamentelle behandlinger hensyntas ikke av Legemiddelverket ved nytte/risikovurderingen for nye medikamentelle behandlingsmetoder. Dette understøtter behovet for bedre samhandling mellom ulike myndigheter på området som kjenner utfordringene til næringen, f. eks Mattilsynet, departementet og Havforskningsinstituttet, i tillegg til Legemiddelverket.

I den nye stortingsmeldingen anbefaler LMI at følgende punkter innarbeides:

- 1) Det etableres overordnede, helhetlige politiske føringer og avklaringer om hvordan interessekonflikter ved lakselus-bekjempelse og -kontroll skal avveies mot hverandre.
- 2) Departementet utøver tydelig politisk styring og prioritering, og ikke detaljkontroll av næringen, (som f.eks. Trafikklyssystemet.)
- 3) Tilrettelegging for bedre koordinering og samarbeid mellom forvaltningsorganer om miljøhensyn og en overordnet forvaltning av havbruksnæringen.
- 4) Gjennomgår regelverk som tar høyde for nødvendig fleksibilitet.
- 5) Anerkjener Legemidler er en viktig del av «verktøykassen» mot lakselus, da legemidler representerer bedre dyrevelferd, (lavere dødelighet), sammenlignet med ikke-medisinske metoder. De siste årene har det vært mye innovasjon og forbedringer innen administrering av legemidler og reduksjon av miljøpåvirkning.
- 6) Legemiddelverket må integreres sterkere inn i resten av den offentlige administrasjonen. Denne distanserte tilnærmingen Legemiddelverket har i dag, resulterer i problemer med manglende tilgang til adekvate medikamentelle behandlinger, noe som igjen forverrer dyrevelferdsproblemet. Hvis en hadde tilgang til godkjente medisiner, og disse var tilstrekkelig effektive, ville oppdretterne i mindre grad måtte ty til dyrevelferdsmessig dårligere metoder.

Resistens:

- Det er behov for oppdaterte behandlingsveiledere for å sikre at medikamentell behandling som gir økt dyrevelferd kan tas i bruk, uten at resistensen øker. Da kreves økt samarbeid mellom legemiddelmyndigheter, mattilsynet og miljødirektoratet. I fremtiden vil det komme nye medikamenter mot lakselus, og Stortingmeldingen må ikke være til hinder for forskning og markedsadgang for nye lakselusmidler.
- Legemiddelbedriftene er svært opptatt av tiltak som bremser resistensutvikling. Det er **viktig å rotere mellom ulike verktøy av både medikamentelle produkter og ikke-medikamentelle tiltak for å begrense resistensutvikling**. En rotering forebygger resistensutvikling og taler for at man bør benytte både medikamentelle og ikke medikamentelle metoder i en helhetlig lakselusbekjempelse.
- Det er relevant å sidestille ikke-medikamentelle og medikamentelle behandlinger øverst i behandlingspyramiden, både av hensyn til resistensutvikling og dyrevelferd.
- Et motargument mot å bruke medikamentelle lakselusmidler har vært resistensutvikling. Resistensutvikling vil utvikles mot alle avlusningsmetoder, ikke bare de medikamentelle. Vi ønsker at Stortingmeldingen ikke begrenser fremtidig forskning på nye lakselusmidler, men snarer at man fokuserer på metoder for å forebygge resistensutvikling gjennom rotasjonsprinsippet.

Med vennlig hilsen

Monica Larsen
Seniorrådgiver

LMI, Legemiddelindustrien